

Vreemd Ding

EVGENIA BRENDES / MARTHA!TENTATIEF & HNTJONG

Rouwen op een drafje

Evelyne Coussens
Gezien op 03 januari 2025
hetpaleis, Antwerpen

In ‘Vreemd Ding’ (6+) komen we terecht in de benauwde woonkamer van een getraumatiseerde moeder en haar naar adem snakkende dochter. Theatermaker Evgenia Brendes koos bij HNTjong & Martha!tentatief voor een universum van groteske uitvergroting, maar daarbinnen valt de emotionele ontwikkeling van het verhaal stil.

06 JANUARI 2025

Zo grijs en deprimerend de buitenkant van het sociale woningblok, zo fleurig is het interieur van het kamertje waar een moeder (Roel Swanenberg) en een dochter (Evgenia Brendes) samenwonen. Alhoewel. De bloemen die de half-doorzichtige stoffen wanden van het appartement bekleden lijken nog een jaren 1970-patroontje, maar in combinatie met de enorme vazen op de grond, eveneens volgepropt met bloemen, dringt de gedachte aan een crematorium zich op. Dit is een rouwkamer. Een kamer waaruit alle lucht is weggezogen. Een beschadigde vrouw heeft er strikte rituelen bedacht voor zichzelf en haar dochter, om mentaal te overleven. De aard van haar trauma wordt niet onthuld, maar de niet-bestaande taal die ze met elkaar spreken én Brendes’ achtergrond wijzen in de richting van een wonde door ontworteling. Brendes kwam op haar twaalfde uit Kazachstan naar België. Ze verwerkte die ervaring van culturele dubbelheid onder meer in het bekroonde ‘Dounia B.’ (2019, bij Martha!tentatief). In ‘Vreemd Ding’ is het vooral de moeder die lijdt, en haar verlorenheid wegzapt via de tv.

Decor en kostuums van Sacha Zwiers zetten in dit huis de mentale ontheemding om in esthetische vervreemding. Naast de bijna monsterlijke hoeveelheid bloemen wordt de huis clos beangstigend, bijna psychedelisch vormgegeven in fluorescente kleuren. De moeder draagt een felroze pruik. Mooi hoe dat roze terugkeert in de vier vlechten van de dochter (Pippi-in-het-kwadraat) waardoor ze op elkaar gaan lijken, ook al koestert de een de muren, terwijl de ander die het liefst wil openbreken. Aanvankelijk is ze braaf en volgzaam, ze gaat op in het interieur als een kameleon. Verschillende keren probeert ze contact te maken met haar moeder, tevergeefs. De zuigkracht van het beeldscherm dwingt haar tot forsere maatregelen. Dus doet ze wat alle kinderen doen wanneer ze een

tekort ervaren: de boel saboteren. Een blauw, ronddwarrelend en snel groeiend wezentje wordt haar kompaan in de poging om de cocon van haar moeder open te breken. De sleutel lijkt te liggen bij de erkenning van het verlies. Het grote, zachte konijn dat in haar moeders verbeelding verschijnt, wijst de weg naar verbinding.

Het gaat op een drafje richting goede afloop, zonder dat daarbij nog wezenlijke horden moeten worden genomen.

Klinkt dit alles wat zwaar en somber, dan moet ik die indruk corrigeren. De ploeg heeft er alles aan gedaan om de grauwheid (ook visueel) buiten de deur te houden. 'Vreemd Ding' drijft op de uitbundigheid van de vormgeving, de slapstick in het spel (de mimiek, de humor van de niet-bestaande taal) en de snelheid van ontwikkeling. Dat heeft ook zijn keerzijde. Voor het trage proces van naar elkaar toegroeien of de verstilling van een diepe emotie zoals rouw blijkt er nauwelijks of geen tijd. Eens de situatie is 'gezet' (het uitgangsidee) gaat het op een drafje richting goede afloop, zonder dat daarbij nog wezenlijke horden moeten worden genomen. Door dat gebrek aan diepgang maakt 'Vreemd Ding' zijn potentieel niet waar - de kans om iets te vertellen over de moeilijke weg die mensen moeten gaan om elkaar terug te vinden. Voorbij de intussen uitgemolken riedel over 'de verbeelding als verbindende kracht'.

Zo'n gebrek aan diepgang laat zich de laatste tijd wel vaker voelen binnen het jeugdtheater, in het bijzonder bij niet-talige voorstellingen. Alsof een voorstelling met een visuele of dansante insteek niet evenzeer behoefte heeft aan een zorgvuldige dramaturgie en personage-opbouw als, zeg maar, een klassiek verteld 'verhaal'. Wat steekt hier toch achter? Is het onachtzaamheid? Is het haast? Is het productiedwang? Is het de vrees om, in de vertraging, een kinderpubliek te weinig te pleasen? Iemand, kom het me vertellen, please.